

şirketin, aynı bölgede, aynı içerikteki altın, gümüş madeni projesine neden iki farklı karar vermiştir? Planlanan maden sahasının meşe ormanlarının ve meşe balı üretim merkezi olan mutlak koruma alanı ve bölge köylerimizin su kaynaklarının barındırdığı alan olması neden görmezden gelinmiştir? Bölgenin siyanür tehlikesiyle ciddi tehdit altına gireceğini ve canlı yaşamını tehdit edeceği neden bilinmiyor, neden bilinmek istenmiyor?

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Ankara Milletvekili İdris Şahin...

Buyurun Sayın Şahin.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Bugün Merkez Bankası Başkanı bir açıklamada bulundu. Elbette ki toplumun bilgilendirilmesini önemsiyoruz ancak Merkez Bankası en iyimser senaryoda dahi enflasyonun ancak üç sene sonunda tek haneye inebileceğini ifade etti. İktidarın hukuka uyması, kamu maliyesinin düzgün yönetilmesi, devlet organlarının öngörülebilir olması sağlansaydı iki senenin sonunda tek haneli kalıcı enflasyon gerçek olurdu. Sürekli vurguluyoruz, enflasyon sadece Merkez Bankasının para politikasıyla düşmez. Enflasyonla mücadelenin yükünü sadece Merkez Bankası araçlarına bırakırsanız ülkeyi açlığa, yoksulluğa mahkûm edersiniz. Unutmayalım, enflasyon bu iktidarın yanlış uygulamaları sonucunda patladı. Bu iktidar hukuksuzluğuyla, adaletsizliğiyle, plan ve programsızlığıyla, özenle koruyup kolladığı çetelerle her kesimden insanın emeğini zayı ettiği gibi Merkez Bankası...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

Saadet Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi bulunmaktadır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

9/5/2024

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 9/5/2024 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Bülent Kaya

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

İstanbul Milletvekili ve Grup Başkan Vekili Bülent Kaya tarafından Doğu Türkistan'da yaşanan insanlık dışı uygulamaların ve alınabilecek tedbirlerin görüşülmesi ve Doğu Türkistan'da yaşananların Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından soykırım olarak tanımlanması amacıyla 9/5/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergemizin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 9/5/2024 Perşembe günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere söz talebi Kayseri Milletvekili Mahmut Arıkan'a aittir.

Buyurun Sayın Arıkan. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA MAHMUT ARIKAN (Kayseri) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Saadet grubumuz adına Doğu Türkistan'da yaşanan insanlık dışı uygulamaların Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından soykırım olarak tanımlanması hakkında verdiğimiz önerge üzerine söz aldım.

Uluslararası sözleşmeleri, dış politikayı görüştüğümüz bugünlerde üzerine bir kez daha basa basa vurgulamamız gereken konular var. Hâlâ ortak bir tavır sergileyemediğimiz Doğu Türkistan'da bu konulardan bir tanesi. Doğu Türkistan, tarihin derinliklerinden gelen bir toprak parçası ancak bugün bu coğrafyada yaşananlar yürekleri dağlamakta. O coğrafya sadece bir yer değil aynı zamanda mazinin hikâyelerini, kültürünü ve insanların özgürlük arayışını barındıran bir semboldür ancak bu topraklar günümüzde zulmün ve ve baskının altında inlemektedir. Masum insanlar sadece inançları ve kimlikleri yüzünden acılar çekmektedir. Her gün birer birer sesler kısılmakta, özgürlükleri ellerinden alınmakta. Çin Halk Cumhuriyeti'nin kuruluşundan bu yana tam 35 milyon Doğu Türkistanlı kardeşimiz maalesef katledildi. Birleşmiş Milletler çalışmalarını yeterli bulmasak da 31 Ağustos 2022'de Birleşmiş Milletler "Human Rights Watch and Amnesty International"da yayınladığı raporda devlet destekli toplama ve zorla çalıştırma kampları, dinî uygulamalarının bastırılması, siyasi beyin yıkama, zorla kısırlaştırma, zorla doğum kontrolü ve zorla kürtaj gibi insani olmayan uygulamaları dikkate alarak Çin'i insanlığa karşı cinayet suçuyla kınamıştır. Arkadaşlar, bu bahsettiğimiz hadiseler maalesef bizim kardeşlerimize yapılmakta. 18 Ekim 2023 tarihinde 50'den fazla devlet Birleşmiş Milletlerde Çin'i Uygur ve başka Türk Müslümanlara yönelik eylemlerini insanlığa karşı cinayet işlemekle sorumlu tuttu ve bunun durdurulması için ortak bir bildiriye imza attı. Bizler her bir insanın özgürce inançlarını yaşama hakkına sahip olduğuna inanıyoruz ve bu incinimimizi eyleme dönüştürme zamanının da geldiğini düşünüyoruz. Türkiye'de, Doğu Türkistan'daki zulme karşı sesin yükselmesi, gereken adımların atılması bir serbestî değil, mecburiyettir.

Değerli arkadaşlar, Doğu Türkistan'daki zulme karşı çıkmak insanlık onuruna sahip çıkmaktır. Birlikte hareket ederek, birlikte sesimizi yükselterek bu zulme son verebiliriz. Bu soykırıma karşı sessiz kalmak insanlığa ihanettir. Bizlerin, bizim Parlamentomuzun Doğu Türkistan'ın özgürlüğü için ses olma mecburiyeti vardır çünkü insanlık sadece kendi hürriyetinde değil, her bir bireyin hürriyetinde tam anlamıyla var olur. Şairin de dediği gibi:

"Bir Çeçenya'dan, bir Filistin'den vurulum,

Onlar ayaklarından, ben yürekte vurulurum.
Bosna'da, Doğu Türkistan'da, hem de Keşmir'de,
Hasılı, her yerde her yerde ben vurulurum."

Gelin, bu vahşeti durdurmanın ilk adımı olarak Meclisteki 6 siyasi parti grubu bir olalım, ortak bir bildiri yayınlayalım, uluslararası kamuoyunu harekete geçirelim. Hatırlayın, 6 siyasi parti grubu geçmişte bunu yapmıştı. Şifa Hastanesi bombalandığında Genel Kurulumuz çalışıyordu, hemen aksiyon almış, bir bildiri yayınlamıştı. Şundan hiçbir şekilde şüphem yok, Doğu Türkistan hepimizin hassasiyeti. İktidar grubu milletvekillerine sesleniyorum: Sizi cesarete davet ediyorum. "Bu öneri muhalefetten geldi." demeden, cesaretle "Evet." deyin, bu hassasiyete sahip insanlar sizleri ayakta alkışlasın. Eğer "Hayır." diyecek veya sessiz kalırsanız sizlere Aliya İzzetbegoviç'in sözlerini hatırlatmak isterim: "Her şey bittiğinde hatırlayacağımız şey düşmanlarımızın sözleri değil dostlarımızın sessizliği olacaktır." diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Öneri üzerinde İYİ Parti Grubu adına söz talebi İstanbul Milletvekili Buğra Kavuncu'ya aittir.
Buyurun Sayın Kavuncu. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Saadet Partisinin Doğu Türkistan'da yaşanan insanlık dışı uygulamaların görüşülmesi konusundaki grup önerisi adına söz almış bulunuyorum. Konuşmamın başında bu öneriyi desteklediğimizi de peşinen söylemiş olayım. (İYİ Parti ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

Bugün Doğu Türkistan'da dünyanın kulak vermediği, görmediği, artık bir soykırım hâlini alan bir insanlık vahşeti söz konusudur. Bu vahşetin mazisi de maalesef bugünün ya da dünün değil çok daha öncesinin kanayan bir yarasıdır. Böke Batur'dan Osman Batur'a, oradan İsa Yusuf Alptekin'e kadar çok kıymetli ve değerli mücadele adamları Doğu Türkistan için mücadele vermiş ve bu mücadelelerinin bedelini maalesef farklı şekillerde ödemişlerdir. Bugün Doğu Türkistan'da insanlığı ayaklar altına alan uygulamalar başta dinî ve millî vecibeler olmak üzere her türlü manevi alanı yasaklamaya kadar gitmiş ve bu yasaklamalar Çin rejimi tarafından uygulanan toplama kampları gibi insanlık dışı uygulamalarla desteklenmiştir. Bugün yüz binlerce Doğu Türkistanlı ailelerine, akrabalarına, sevdiklerine ulaşmamaktadır. Bugün yüz binlerce Doğu Türkistanlının hayatta olup olmadığından bile şüphe duyulmaktadır.

İstanbul İl Başkanlığım döneminde Doğu Türkistanlı kardeşlerimizden birini, ki adı Nursima'ydı, onu grup konuşmamızda milletin kürsüsüne çıkarmıştık. Maalesef, Türkiye'de birtakım çevrelerin bizim anlayamadığımız bir yaklaşımı var, ısrarla Çin'deki bu zulmü görmezden geliyorlar; biz de istedik ki bunu canlı olarak anlatalım ve Nursima o gün grup konuşmamıza geldi. Ki bizzat ben de kendisiyle Çin Konsolosluğuna gitmiştim. Altı yıldır yedi yıldır babasından, ağabeyinden, akrabalarından haber alamadığını, Çin'in bir vatandaşı olarak bu konuda haber alabilme özgürlüğünün olduğunu vurgulamıştık ama bir geri dönüş bile yapmadılar ve Nursima hâlen ne babasından ne kardeşlerinden haber alıyor.

Bu bir yalan değil, bu bir uydurma değil arkadaşlar. Milyonlarca insanın orada canı yanıyor. Türkiye'de birtakım çevreler de siz eğer Doğu Türkistan'daki zulmü dile getirirseniz, sizi Batıcı olmakla, birtakım yerlerin uşağı olmakla suçluyorlar. Asıl uşak, ipi Çin'in elinde olanlardır; asıl uşak, ta kendileridir. Biz yetiştiğimiz ortamda şöyle öğrendik: Ne Amerika ne Rusya ne Çin, her şey Türk'e göre Türk için; bakış açımız budur. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (Devamla) – Kimlerin nereden geldiğine hiçbir zaman bakmayız.

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Kavuncu.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (Devamla) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

Bir an düşünün, yıllar boyunca ailenizden haber alamıyorsanız, hayattalar mı, toplama kampındalar mı bilmiyorsunuz. Ailenize dönmek isterseniz öldürülecek misiniz, yoksa hapse mi atılacaksınız, siz de mi toplama kampına gönderileceksiniz, hepsi belirsiz. Tıpkı Gazze'deki gibi bütün insanlığın gözü önünde katledilen insanların yanında Doğu Türkistan gibi bir açık hava hapisanesine hapsedilen milyonlar olduğunu bir kez daha hatırlatmak istiyorum. Çok açık bir şekilde dile getirmek istiyorum ki Türkiye'de Çin rejimi maalesef sanıldığından çok daha güçlü. Sözde "Batı emperyalizmi karşıtlığı" adı altında buradaki insanlık vahşetini görmezden gelerek Çin rejiminin reklamını yapan aparatlar, Çin rejiminin fonladığı kurum ve kuruluşlar bu vahşetin bizzat ortağıdır. Zulüm Amerika'dan, Batı'dan, Rusya'dan ya da Çin'den, nereden gelirse gelsin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (Devamla) – Son bir uzatma istiyorum Başkanım, selamlayıp bitiriyorum.

BAŞKAN – Selamlayın lütfen.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (Devamla) – Doğu Türkistan'daki vahşeti meşrulaştırmaya çalışan zihniyetin insanlıkla uzaktan alakası yoktur. İnsan hakları konusunda her türlü hassasiyeti olanların da Doğu Türkistan'a her zamankinden daha güçlü hassasiyet göstermelerini temenni ediyor, hepimize saygılar sunuyorum.

Teşekkür ederim. (İYİ Parti ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Öneri üzerinde söz talebi Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'na aittir.

Buyurun Sayın Gergerlioğlu. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; az sonra tüm kamuoyu duyacak, soykırım önerisi burada konuşulacak ve oylama yapılacak. AK PARTİ ve MHP oylarıyla reddedilecek.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Ben de senin neler diyeceğini peşin peşin biliyorum.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) – Yıllardır burada konuşuyoruz. Böyle önergeler geliyor "Doğu Türkistan'daki Uygur Türklerinin hâlini konuşalım." deniliyor, AK PARTİ ve MHP oylarıyla reddediliyor. Niye reddediliyor? Çünkü gayet duygusal ilişkiler var. Avrupa Birliğinden, demokrasiden, hukuktan uzaklaşan Türkiye iktidarı Çin'e yaklaştı ve Çin'i

kırmamaya, üzmemeye çalışıyor. Sayın Erdoğan Urumçi katliamına en son 5 Temmuz 2009'da soykırım demişti, sonra sesi kesildi, sustu Sayın Erdoğan; MHP de sustu, hiçbir şey demiyor. Bakın, kaç yıldır ittifaklar, kankiler, ortaklar çıktıkları çıkmıyor. Neden?

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sen söyleyince mi söyleyeceğiz? Biz kendi gündemimizle gidiyoruz ya, kendi gündemimizle. Her sene aynı laflar!

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) - Bakın, ben delillerle konuşuyorum, beş yıla yaklaşıyor.

Temmuz 2019'da Sayın Erdoğan gitti Çin'e, bir anlaşma yapıldı, Türkiye yetkilileri iddia edildiği gibi... Bakın, 5 milyona yakın Uygur Türkü kamplarda; dinî, etnik, siyasi bir soykırım uygulanıyor, bu çok net. "Hayır, biz öyle bir şey yapmıyoruz." dedi Çin iktidarı, bir anlaşma yapıldı, Türkiye iktidarından yetkililer Çin'e giderek toplama kamplarını inceleyecekti. Dört buçuk yıldır neredesiniz Sayın Erkan Akçay, sayın AK PARTİ'liler?

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sen mi belirliyorsun ya? Biz her zaman oradayız, her zaman Uygur Türkleriyle beraberiz.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) - Buradan konuşmayı biliyorsunuz, beş yıla yaklaşmış, buradan hiçbir yetkili gitmiyor. Ben sordum Dışişleri Bakanına bundan üç buçuk yıl önce bütçe görüşmelerinde "Ya, efendim işte Covid nedeniyle gidemiyoruz." Yahu Covid de bitti; ey, AK PARTİ'liler, MHP'liler covid de bitti, hadi gidin, şu toplama kamplarındaki korkunç zulmü bir görün. Ya, Uygur Türkü ailenin evine Çinli erkekler yollanıyor, orada kalıyorlar biliyor musunuz? Buna susuyorsunuz. Toplu tutuklamalar yapılıyor, toplu kürtajlar yapılıyor, çocuklar toplu bir şekilde bir yerde tutuluyor, entelektüellerin sesi kesiliyor; büyük bir zorbalık var, susuyorsunuz. Neden? Çünkü demokrasiden uzaklaştınız ve paraya ihtiyacınız var. Bundan dolayı susuyorsunuz, bilmiyor muyuz bunları. Çok açık, gerçekler ortada. Hamasete gelince bin beş yüzünüz, maşallah hiçbir şey bırakmıyorsunuz. İşin gerçeklerini görmeye gelince AK PARTİ de MHP de "tıs" ses yok, hiçbir şey yok. Biz burada delillerle, belgelerle konuşuyoruz kaç yıldır, bize cevap veremezler çünkü biz olayı takip ediyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sen kimsin de sana cevap vereceğim ben?

BAŞKAN - Tamamlayın Sayın Gergerlioğlu.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) – ABD, İngiltere, Fransa, Kanada, Hollanda Meclisleri soykırım olduğunu ilan etti, kabul etti. Siz neredesiniz?

MEHMET CELAL FENDOĞLU (Malatya) – Takiye yapma!

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) – Hamaseti hiçbir tarafta bırakmıyorsunuz, hadi, buyurun, gelin bakalım, müthiş bir dinî soykırım var, insanlar ramazanda oruç tutamıyor, toplama kamplarında namaz kılamıyor, yine camiler yıkılıyor. Bakın, ifade özgürlüğü, medya özgürlüğü, dernek özgürlüğü, seyahat özgürlüğü yok; izinle seyahat edebiliyorsun. Tam bir soykırım var ya, tam bir soykırım var. Ben bunları defalarca beyan ettiğim için Çin Büyükelçiliği yetkilileri beni 2 kez ziyaret etti, "Mecliste çok andınız, size izahat yapalım." dediler. Kendilerine sordum, dünya raporlarını gösterdim, buyurun, konuşun dedim; konuşamadılar, cevap veremediler çünkü olayı takip ediyoruz biz, MHP'liler burada bol bol hamaset yapsın, bol bol konuşsunlar, takipten haberleri yok.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sen ne yapıyorsun?

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) – Neler oluyor, neler bitiyor, raporlar neler söylüyor, onlardan haberleri yok, burada konuşup duruyorlar.

Teşekkür ediyor, saygılarımı sunuyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

MEHMET CELAL FENDOĞLU (Malatya) – MHP kadar başına taş düşsün...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Akçay.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Tabii, bu grup önerisi verildiğinde konuşmacının, bu kişinin olacağını da neler söyleyeceğini de yani yüzde 100 öngördüğüm için yani böyle cevap mahiyetinde konuşmak da istemiyorum ama tutanaklara geçmesi bakımından da tekraren ifade etmekte fayda görüyorum. Sadece benim Grup Başkan Vekili olarak Doğu Türkistan'da yaşananlarla ilgili dile getirdiğim hususlar neredeyse kitap hacminde olur. Sayın Genel Başkanımızın bu konudaki açıklamaları, politikalarımız zaten bilinen bir husustur ve ayrıca 2001 yılında Çin'i ve Doğu Türkistan'ı ziyaret eden, Kaşgar'da, günlerce Doğu Türkistan'da ziyaretler yürüten o zaman Başbakan Yardımcısı olan Genel Başkanımız Sayın Devlet Bahçeli.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Akçay.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Genel Başkanımız Sayın Devlet Bahçeli'nin Doğu Türkistan'a resmî ziyareti Türkiye tarihinin ilk Doğu Türkistan resmî ziyaretidir, önce bunun bilinmesi gerekir. Bizler de Doğu Türkistan'da ziyaretlerde bulduk ama bu Gergerlioğlu konuşacak diye gündeme getirecek değiliz, kendisi de üç dakikalık konuşmasında bunu bir istismar vasıtası, polemik konusu yapmak için, manivela olarak kullanmak için konuşmuştur; yoksa Doğu Türkistan davasıyla ne alakası olacak bu kişinin?

Teşekkür ediyorum.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Beş yıldır toplama kamplarına gitmediniz, beş yıldır bu iktidar toplama kamplarına gitmedi, bunun cevabını verin Sayın Akçay! Veremiyorsunuz tabii, veremezsiniz!

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Altmış yıldır ruhumuzla beslendik biz Doğu Türkistan'la ya! Kim kime ne anlatmaya çalışıyor!

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Pratikte görüyoruz.

BAŞKAN – Öneri üzerine Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz talebi Kocaeli Milletvekili Harun Özgür Yıldızlı'ya aittir.

Buyurun Sayın Yıldızlı. (CHP sıralarından alkışlar)

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sen ne pratiği yaptın ya! Senin pratiğin ne!

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Pratikleri yapıyoruz, senin takip etmediğini biz takip ediyoruz.

CHP GRUBU ADINA HARUN ÖZGÜR YILDIZLI (Kocaeli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Doğu Türkistan'da yaşanan insanlık dışı uygulamalar hakkında konuşacağım.

Bundan önce, Irak uyruklu öğrenci tarafından katledilen kıymetli öğretmenimiz İbrahim Oktugan'ı rahmetle anıyorum.

Biliyorsunuz, yarın öğretmenlerimiz bu acı olayla ilgili iş bırakma eyleminde bulunacaklar; bizler de bunları destekliyoruz. Sendika haklarını kullanamayan özel okul öğretmenleri bu iş bırakma eylemine katılamayacaklar, bunu da hatırlatmak istiyorum.

Çin devletinin Doğu Türkistan'da her geçen gün şiddetini artırarak gerçekleştirdiği etnik, dinî ve kültürel soykırım dünya tarihinde eşi benzeri görülmemiş bir zulme işaret etmektedir. Doğu Türkistan halkı tüm dünyanın gözleri önünde sistematik olarak yok edilmektedir tıpkı Gazze'de, Filistin'de olduğu gibi. Ne yazık ki dünya devletleri Çin'i karşılığın almaktansa Doğu Türkistan'da yaşanan soykırıma seyirci kalmayı tercih ediyorlar. Birleşmiş Milletlere göre Çin'de sözde eğitim kampı olarak lanse edilen eziyet ve toplama kamplarında 1 milyonu aşkın Doğu Türkistanlı soydaşımız esir tutuluyor. Doğu Türkistan'da tutuklanan, kaybolan ve işkence gören insan sayısı her geçen gün artmaktadır. Kırım Haber Ajansı'nın verilerine göre Uygur Türklerinin organları Arap devletlerine helal organ adı altında satılıyor. Uygur İnsan Hakları Projesi'nin yayınladığı rapora göre Uygur Türkü kadınlar, Han Çinlisi erkeklerle evliliğe zorlanıyor, şantaj ve tehditlere maruz kalıyor. Maalesef bugün Arap devletleri de Çin'in işgal ve soykırım politikasına destek oluyor. Çin'in davetiyle Doğu Türkistan'ı ziyaret eden Arap Birliği heyeti orada yaşadığı iddia edilen soykırım ve dinî zulüm uygulamalarını reddeden bir açıklama yayınlamaktan da hiç çekinmiyor. Bizim için Doğu Türkistan'da yaşanan soykırım da Gazze'de yaşanan soykırım da aynı derecede acı vericidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HARUN ÖZGÜR YILDIZLI (Devamla) – Sayın Başkanım, toparlıyorum.

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Yıldızlı.

HARUN ÖZGÜR YILDIZLI (Devamla) – Türkiye Cumhuriyeti, bölgedeki Türk devletlerine öncülük ederek yaşanan zulümleri sona erdirmek için çalışma yapmalıdır. Gazze'de yaşananları da Doğu Türkistan'da yaşananları da soykırım olarak kabul etmekten çekinmemeliyiz. Türkiye Cumhuriyeti devletinin hiç kimseye veremeyecek bir hesabı yoktur. Türkiye Cumhuriyeti devleti Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün "Yurtta barış, dünyada barış." sözünü ilke edinmiş, bağımsız ve cesur bir devlettir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Öneri üzerine Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına söz talebi Şanlıurfa Milletvekili Abdulkadir Emin Önen'e aittir.

Buyurun Sayın Önen. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ABDULKADİR EMİN ÖNEN (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Saadet Partisinin grup önerisi hakkında söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlarım.

Biz Türkiye olarak Uygur Türkü soydaşlarımızın, dindaşlarımızın dillerinin, kimliklerinin, tarihî miraslarının insan hakları ve uluslararası hukuka uygun bir şekilde dünyanın her yerinde korunması gerektiğini düşünüyoruz ve bunu her platformda dile getiriyoruz. Türkiye'nin arzusunun Uygur Türklerinin Çin'de refah ve huzur içinde yaşamaları olduğu bu bağlamda özellikle vurgulanmakta, hassasiyet ve beklentilerimizi Çin tarafına farklı düzeylerde ve üst düzeylerde her vesileyle ifade etmekteyiz. En son örneklerden bir tanesini size vereyim: Çin Dışişleri Bakanı geçtiğimiz yıl Türkiye'ye gelmişti ve en üst düzeyde gerek Sayın Cumhurbaşkanımız kabul etti gerekse Sayın Dışişleri Bakanımızla birlikte ki görüşmelerinde yine bu hassasiyet dile getirildi. Aynı şekilde, Sayın Cumhurbaşkanımız, Birleşmiş Milletlerin geçtiğimiz yıl 78'inci Genel Kurulunda da bu konunun altını çizdi ve bu konunun uluslararası platformlarda her zaman takipçisi olacağını altını bir kez daha çizdi ve vurguladı. Konuyla ilgili tutumumuz, gerek Çin'in ikili temaslarında gerekse Birleşmiş Milletlerde gerekse İslam İşbirliği Teşkilatında ve her türlü uluslararası platformda bu konuyu güçlü bir şekilde dile getiriyor, takipçisi oluyoruz. Aynı şekilde, sadece Birleşmiş Milletlerin Genel Kurulunda değil, aynı zamanda, İnsan Hakları Komitesinde de bu konunun takipçisi ve her zaman üst düzeyde dile getiricisi, savunucusu olduk. Etnik, kültürel ve dinî bağlarımızın da bulunduğu Uygur Türklerinin temel hak ve özgürlüklerinin korunması ve Çin Halk Cumhuriyeti'nde refah ve huzur içinde yaşamaları Çin'le ilişkilerimizin başlıca gündem maddelerinden biridir. Konu hakkındaki gelişmeleri yakından takip ediyoruz ve Çin makamlarıyla konuşuyor, yakın temas içerisinde bulunuyoruz. İki ülke arasında oluşturulan güvenlik mekanizmalarında, sadece bu konuya müşahhas oluşturulan mekanizmalarda her birini yapıyoruz.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Toplama kamplarına niye gitmediğinizi bir açıklasanız, beş yıldır niye toplama kamplarına gitmiyorsunuz?

ABDULKADİR EMİN ÖNEN (Devamla) – Size de söyleyeyim, size de cevap vereyim.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Evet.

ABDULKADİR EMİN ÖNEN (Devamla) – Siz nereden biliyorsunuz oraya bizim diplomatlarımızın, elçilerimizin, görevlilerimizin gitmediğini?

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Gitmiyor.

ABDULKADİR EMİN ÖNEN (Devamla) – Gidiyorlar.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Gitmiyorlar.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Yalan söylüyor!

ABDULKADİR EMİN ÖNEN (Devamla) – Bizzat bu işin içinde olan birisi olarak, bu konularda emeği olan birisi olarak, oraya her zaman diplomatlarımız da gidiyor ama bunların kayıtlarını her zaman kamuoyuyla paylaşacak durumda değiliz.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Hiçbir kayıta göremedik nedense.

ABDULKADİR EMİN ÖNEN (Devamla) – Siz kendi bildiğinizi söyleyin.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Resmî olarak niye açıklama yapmıyorsunuz?

ABDULKADİR EMİN ÖNEN (Devamla) – Resmî olarak gidiyoruz, gidiyoruz, niye resmî olarak gitmeyelim?

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Zulüm ve soykırım devam ediyor.

ABDULKADİR EMİN ÖNEN (Devamla) – Her biri Dışişlerimizin kayıtlarında mevcuttur; hiç kendinizi yormayın, hiç kendinizi yormayın.

BAŞKAN – Sayın Milletvekili, lütfen Genel Kurula hitap edin, karşılıklı...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – O zaman, açıklamaktan mı çekiniyorsunuz? Resmî açıklamayı niye yapmıyorsunuz o zaman?

BAŞKAN – Sayın Gergerlioğlu, lütfen...

ABDULKADİR EMİN ÖNEN (Devamla) – Biz bu konuyu her zaman, her platformda getiriyoruz, Çinli muhataplarımızın da suratlarına karşı bunları söylüyoruz.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Hiçbir resmî açıklama duymadım.

ABDULKADİR EMİN ÖNEN (Devamla) – Uygur Türklerinin temel hak ve özgürlüklerine dönük ihlalleri yakından takip ediyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ABDULKADİR EMİN ÖNEN (Devamla) – Sayın Başkanım, bitiriyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

ABDULKADİR EMİN ÖNEN (Devamla) – Başta Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere bazı Batılı devletlerin de bu konuda Meclislerinde soykırımı tanıdığını az önce söylediniz. Peki, ben soruyorum: Onların Müslümanların herhangi bir şekilde eksiklikleri, ihtiyaçları noktasında harekete geçtiğini gördünüz mü? Ya da Türklerin ya da herhangi bir soydaşımızın ya da dünyanın herhangi bir yerinde zulüm gören insanlara karşı Amerika'nın ya da diğer paydaşlarının bu konuda harekete geçtiğini gördünüz mü?

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – O zaman NATO'dan ayrılın; madem öyle, NATO'dan ayrıl o zaman.

ABDULKADİR EMİN ÖNEN (Devamla) – Neden bu konuda geçtiklerini anlayın lütfen, anlayın ve biz bunun gereğini birinci elden yapıyoruz. Yani arkadaşlar, siz bu konunun...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Yani bakın, boş hamaset yapıyorsunuz!

ABDULKADİR EMİN ÖNEN (Devamla) – Biz bunun hamasetini yapmıyoruz.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Hamaset yapıyorsunuz!

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Hamaseti sen yapıyorsun!

BAŞKAN – Sayın Milletvekili, lütfen Genel Kurula hitap edin, karşılıklı konuşmayın.

ABDULKADİR EMİN ÖNEN (Devamla) – Bakın, bu konuda biz de hassasız, Saadet Partisi Grubunun hassasiyetini paylaşıyoruz, aramızda ne fark var, biliyor musunuz? Bu konunun siz demagogisini yapıyorsunuz, biz gereğini yapıyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Demagoji değil, biz yakından takip ediyoruz. Biz raporları takip ediyoruz.

ABDULKADİR EMİN ÖNEN (Devamla) – Biz gereğini yapıyoruz, biz gereğini yapmaya devam edeceğiz. Biz devletiz, devlet ciddiyeti içinde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ABDULKADİR EMİN ÖNEN (Devamla) – Sayın Başkanım...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Raporları takip ediyoruz, bütün raporları takip ediyoruz.

HARUN ÖZGÜR YILDIZLI (Kocaeli) – Devlet değilsiniz, devlet değilsiniz, Hükûmetsiniz.

BAŞKAN – Selamlayın lütfen.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Ya, ama kaçınıcı kez söz veriliyor böyle?

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Devlet ile Hükûmet arasında fark var Sayın Milletvekili.

ABDULKADİR EMİN ÖNEN (Devamla) – Hiç merak etmeyin, devletimiz de gereğini yapıyor, Hükûmetimiz de gereğini yapıyor. Bu konudaki hassasiyetimizi herkes biliyor ve biz bu konudaki hassasiyetleri her platformda dile getiriyoruz.

Ayrıca, haber alınamayan vatandaşlarla alakalı Sayın Grup Başkan Vekili de bazı konuları dile getirdi.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Temmuz 2019'daki 50 milyar dolarlık anlaşmadan da bir bahsedin.

ABDULKADİR EMİN ÖNEN (Devamla) – Biz orada yaşayanların da, orada yaşayan vatandaşların da, soydaşların da; onların huzuru ve refahı...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Temmuz 2019'da 50 milyar dolarlık anlaşma yaptınız ve sustunuz...

NURETTİN ALAN (İstanbul) – Dinle! Dinle!

ABDULKADİR EMİN ÖNEN (Devamla) – Sayın Başkan, lütfen...

NURETTİN ALAN (İstanbul) – Dinle de öğren, dinle de öğren.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Kaçınıcı kez söz veriliyor ama...

ABDULKADİR EMİN ÖNEN (Devamla) – İlk önce dinlemeyi öğren, ilk önce bir dinlemeyi öğren.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – 50 milyar dolarlık anlaşmadan da bir bahsetseniz.

BAŞKAN – Sayın Gergerlioğlu, lütfen...

ABDULKADİR EMİN ÖNEN (Devamla) – Biz bu konuda o kadar hassasız ki bunların hepsi kamuoyuyla paylaşılacak bilgiler değildir. Biz, oradaki soydaşlarımızın refahı ve onların Türkiye'de yaşayan akrabalarının refahı ve huzuru için de bazı

konuların gereğini en ince ayrıntısına kadar takip ediyor ve gereklerini yerine getiriyoruz.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Türkiye'dekilere çalışma izni bile vermiyorsunuz. Çalışma izni bile vermiyorsunuz Türkiye'deki Uygur Türklerine.

ABDULKADİR EMİN ÖNEN (Devamla) – Sizin bunlardan haberiniz yok, aslında haberiniz var da haberiniz olmamış gibi davranıyorsunuz.

BAŞKAN – Sayın Milletvekili, lütfen, Genel Kurula hitap edin.

ABDULKADİR EMİN ÖNEN (Devamla) – Tekrardan... Biz bu konuda ne yaptığımızı çok iyi biliyoruz ve bu konuda soydaşlarımızın yanında olduğumuzu bir kez daha ifade ediyorum ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Özdağ.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) – Sayın Başkanım, bir grup önerisi verdik, genel görüşme önergesi. Bununla ilgili olarak ufak tefek çatışmalar, tartışmalar oldu. Sayın Büyükelçi ve Milletvekili arkadaşımız orayla ilgili hassasiyetlerini söyledi. O zaman şöyle yapalım: Gelin, Dışişleri Komisyonunda bulunan, daha önceden kararlaştırdıkları, İnsan Hakları İnceleme Komisyonunda kararlaştırıp da üç yıldır... Buraya -Parlamento olarak karar almıştınız- Parlamentodan insanlar gönderecektiniz, milletvekilleri gidecekti; niçin gitmediğini izah etmeleri gerekiyor.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Evet, bunu izah etsinler.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) – Biz şunu istiyoruz: Grup olarak diyoruz ki, Saadet-Gelecek Grubu olarak: Gelin, buradan milletvekillerinden 15 partiden birer kişiyi belirleyelim ve Doğu Türkistan'a gönderelim istiyoruz. Bundan kaçınmanıza gerek yok ki. Ve orada diyelim ki: "Burada insan hakları ihlalleri var mı? Burada dinle ilgili, dille ilgili asimilasyonlar var mı?" Bunları araştıralım, yoksa eğer Çin'den özür dileyelim ve bu konuyu kapatalım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Özdağ.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) – Kapatıyorum efendim.

Batı dünyası, diyorsunuz ki "Bu konuda Türk dünyasıyla ilgili, İslam dünyasıyla ilgili, insan haklarıyla ilgili ilgilenmez, menfaatleriyle ilgilenir." Tamam, onu da çürütelim. Dönelim, diyelim ki Batı dünyasına: "Milletvekilleri olarak, aynı zamanda aktivistler olarak, aynı zamanda gazeteciler olarak Çin'e gittik, inceledik, yokmuş. Batı dünyası siz bunu istismar ediyorsunuz. Burada Çin kendi vatandaşlarına nasıl davranıyorsa azınlıklara da veyahut da burada bulunan diğer etnisitelere böyle davranıyor." diyelim, kapatalım konuyu ama Çin kapılarını açmıyor arkadaşlar. Sizin büyükelçilik yapmış olmanız Çin'i aklamaya yetmez. O nedenle... Çin'in büyükelçisi burada gelmiş, Sayın Gergerlioğlu'nu ziyaret etmiş. Niye beni ziyaret etmiyor? Beni de ziyaret etsin. Ben de bu konuyla ilgili yaklaşık on beş senedir ilgileniyorum, AK PARTİ de milletvekiliyken ilgilendim. Sayın Başbakan Ahmet Davutoğlu'yla ilgili oradan insanları Türkiye'ye getirirken ilgilendim. Gerek başka ülkelerden buraya taşırken gerek başka konularda da ilgilendim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Özdağ.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) – Başka milletvekilleri gelerek burada "Bazılarını getirmiyorsunuz." dediği zaman da bizim Millî İstihbarat Teşkilatımız "Onlar aynı zamanda Çin istihbaratıyla çalışıyorlar." diyerek onları da ikna etmiştim. Bu konunun içerisindeyim. O nedenle diyoruz ki biz: Çin gel, kapılarını aç, Batı dünyasının aktivistleri de gazetecileri de siyasetçileri de gidelim, görelim hem Batı dünyasının iddialarını çürütelim eğer böyle bir iddia varsa, çürütülecek iddia varsa, değilse de Çin özür dilesin, kendi vatandaşlarına nasıl davranıyorsa öyle davransın.

İnsan Hakları İnceleme Komisyonu, Gazze'ye de gönderecektiniz, göndermediniz. Hadi Gazze'de savaş var diyelim, gönderemiyorsunuz; Çin'de savaş mı var? Gönderelim, gelin, karar alın bununla ilgili. Dışişleri Komisyonu karar almışsın, yapamayacaklarınızın kararını almayın; İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu, lütfen, karar alıyorsunuz, aldığınız kararları uygulayın, Çin'e mutlaka bir heyet gönderin. İnsan hakları ihlalleri var, isim isim biliyoruz. Bu insanlar nerede? Ben bununla ilgili kaç defa basın toplantısı yaptım, 1 milyona yakın imza topladım; Çin hep kulağının üzerine yattı, yatmaya da devam ediyor.

Teşekkür ediyorum.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Usta.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Teşekkür ederim.

Çin'e gidilmesine karşı bir tavrımız yok, tam tersine, evet, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonumuzda bu iş karara bağlandı ancak bizim talep ettiğimiz Çin'e gidildiğinde Çin gezisi değil herhâlde. Öyle değil mi? Çin'e gidip tarihî ve turistik yerleri gezmek değil talebimiz.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) – Onu talep eden yok ki zaten hanımefendi.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Talebimiz çok net ve açık, sivil toplum kuruluşları da olur, kim isterse olur, hep beraber, heyeti genişleterek gidelim ve iddiaların olduğu yerleri görelim diye, talep bu şekilde gidildi. Bir devlet buna karşılık olumlu bir cevap vermediyse, görüşmeler sürüyorsa korsan mı gitmeyi düşünüyorsunuz? Bir Meclis heyeti götüreceksiniz, Türkiye Büyük Millet Meclisinden karar çıkmış ve bir heyet olarak gideceksiniz, karşı devletin buna onayını bekliyorsunuz. Bu konudaki

görüşmeler, diplomatlarımızın gidişleri gelişleri ve Dışişleriyle olan yazışmaların hepsi devam ediyor, karşı taraftan gelen "Biz bir gezi istemiyoruz." diye bu özellikle belirtilmiş.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Usta.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Çünkü Çin diyor ki: "Sizi misafir edelim, istediğiniz yerleri gezdirelim." Biz hayır, bizim temel hedefimiz buraya gitmek ve buraları görmek istiyoruz, bu iddialarla ilgili heyetimizi göndermek istiyoruz diyoruz. Bunu tekrar ifade etmek istiyorum, bu karşılıklı iki ülkedeki diplomatik ilişkilerle birlikte cevap geldiği andan itibaren Dışişleri Komisyonundaki isteyen her vekilimizin, tüm siyasi partilerin temsilcilerinin birlikte gideceği bir heyet olarak gidilecektir.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) – Üç yıl oldu Hanımefendi.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Kimsenin endişesi olmasın, bu konuda çalışma devam ediyor. Ama karşınızda da bir devlet var. O devletin cevabını bekliyoruz.

Teşekkür ederim.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) – Üç yıl oldu. Üç yıldır cevap vermeyen bir Çin'e sizin de mutlaka bir şeyler yapmanız lazım.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Ne yapalım?

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Soykırım kararı alalım.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Sayın Başkan, ismim de çok geçti, lütfen, bir açıklama için...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan, bir dakika yerinden söz verirseniz...

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) – Sizin de mutlaka bir şeyler yapmanız lazım.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Selçuk Bey, sizi tutan yok, atlayın uçağa gidin.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) – Gelin beraberce Parlamentoda Doğu Türkistan'daki zulümle ilgili Çin Hükümetinin üç yıldır bize cevap vermediğiyle ilgili bir karar alalım.

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Genel görüşme için Çin'e ihtiyacımız mı var?

BAŞKAN – Buyurun Sayın Gergerlioğlu.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) – Hatta kapalı oturum yapalım, bize de açıklasın Büyükelçi, neler yaptıklarını anlatsın.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Burada AK PARTİ'li Vekil gerçekleri örtmek istiyor.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Sayın Başkanım, böyle bir usul mü var?

NURETTİN ALAN (İstanbul) – İç Tüzük'ün hangi maddesine göre söz verdiniz Sayın Başkanım, İç Tüzük'ün hangi maddesi?

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Aslında Pekin Büyükelçiliğimizi de yapmış, çok iyi biliyor kendisi.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Sayın Başkanım, böyle bir usul mü var? Sayın Başkanım...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Bakın, dört buçuk yıl oldu, bu Meclisten İnsan Hakları Komisyonu Çin'e gidip toplama kamplarını ziyaret edecek ve gerçek bilgilere ulaşacaktı. Yapılmadı, bu kadar net. Yıllardır söylüyorum burada, her konuşmamda söylüyorum. Beş yıla yaklaşıyor ve gidilmiyor. Birçok dünya meclisinde soykırım kabul edildi, Türkiye Meclisi, AK PARTİ ve MHP bunları görmemek için kafasını kuma gömüyor. Neden? Temmuz 2019'daki 50 milyar dolarlık anlaşma bunun nedeni. Bunları bilmiyor muyuz biz? İnsan hakları raporlarında felaket bir ülke var karşımızda: Çin; Uygur Türklerine büyük bir zulüm yapıyor ve soykırım yapıyor ve sessiz bir Türkiye var; işin özeti bu, mugalataya, polemige hiç gerek yok, apaçık gerçekler ortada. Bir an evvel İnsan Hakları Komisyonu Çin'e gitmeli ve bu gerçekler ortaya çıkmalı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Ya, Sayın Başkanım, biz bu kadar konuşmuyoruz, ben anlamıyorum. Nasıl bir İç Tüzük'e uyuyoruz, ben anlamıyorum ya!

Sayın Başkanım, söz istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Usta.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Sayın Vekil çıktı, söyleyeceğini söyledi. Cevap verirken bizim vekilimizin konuşmasına dahi müsaade etmedi. Neyin üzerine söz talep ediyor ve konuşuyor, neye inandırmaya çalışıyor? Kendi inandığını anlattı, konuştu. Yani bir İç Tüzük uygulanıyorsa burada her vekilin aynı hakka sahip olmasını istiyorum.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Konuşmamızdan rahatsız olmayın Sayın Şahin. Konuşmamızdan niye rahatsız oluyorsunuz?

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Kürsüden çıktı, konuştu ve konu bitti.

İkincisi: Çin'le yapılan anlaşma... Bakın, uluslararası sözleşmeleri görüşüyoruz. Bu Meclisten geçmeyen bir anlaşma mı var? Bu Meclisteki her anlaşma şeffaftır.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Anlaşmayı uygulamadınız, onu söylüyoruz zaten; beş yıla yakındır anlaşma uygulanmıyor.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Adamsanız çıkın da gösterin ya! (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Ya, Sayın Büyükelçi bunu çok iyi bilir; Temmuz 2019 anlaşması uygulanmıyor.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Lütfen, bu konuşmaları devam ettirmek durumunda değiliz. Ama Ömer Gergerlioğlu'nun bu korsan tavrına müsaade etmemenizi rica ediyorum.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Bilmiyor muyuz? Sayın Büyükelçi de susuyor işte. Çok iyi biliyor kendisi.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Kendisi konuşmasını yaptı ve konu bitmiştir. Konuyla ilgili açıklamayı da yaptık. Bu ülkenin bütün anlaşmaları şeffaf ve Meclisten geçiyor.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Allah Allah! Sanki biz bilmiyoruz. Ya, anlaşma uygulanmıyor kardeşim, Temmuz 2019'dan beri uygulanmıyor!

BAŞKAN – Sayın Gergerlioğlu, lütfen, söyleyeceğinizi söylediniz.

Sayın Usta, kürsüdeki hatibinizin konuşması sırasında Sayın Gergerlioğlu'na dönük cümleleri yüzünden tabii ki yerinden söz vermem gerekiyordu, verdim.

ABDULKADİR EMİN ÖNEN (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, ben hiçbir şey söylemedim.

BAŞKAN – Ben sataşmadan dolayı her milletvekili arkadaşımızın söz talebini de karşılıyorum.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) – Sayın Başkanım, hassasiyetlerini “evet” oyu vererek göstereceklerini tahmin ediyorum.

NURETTİN ALAN (İstanbul) – Sayın Başkan, sataşmadan söz istemedi Gergerlioğlu, rastgele istedi.

BAŞKAN – Sataşmadan söz talep etti kendisi.

ABDULKADİR EMİN ÖNEN (Şanlıurfa) – Ben sataşmadım Sayın Başkan.

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Sataşan kendisi Sayın Başkan, sataşan kendisi.

BAŞKAN – Sayın Grup Başkan Vekili de aynı şekilde ifade etti.

ABDULKADİR EMİN ÖNEN (Şanlıurfa) – Ne ismini andım ne de kendisine yönelik bir şey söyledim; ben Genel Kurula hitap ettim.

BAŞKAN – O nedenle, bu konuda kime söz verip vermeyeceğimi takdiri bana aittir. O nedenle, bu konuyu lütfen... Lütfen, bu konudaki hassasiyetimi de hepimiz yakından takip ediyorsunuz.

ABDULKADİR EMİN ÖNEN (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, ben kimseye hitap etmedim, Genel Kurula hitap ettim.

BAŞKAN – Bu konuyu bir daha gündeme gelmemek üzere kapatıyorum. Benim bu konudaki hassasiyetlerimi de herkes bilir.

NURETTİN ALAN (İstanbul) – Bunu Gergerlioğlu da biliyor mu Sayın Başkan; kapattığınızı?

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – “Evet” desinler. “Evet” deyin bu iş bitsin.

MAHMUT DİNDAR (Van) – “Evet” deyin önergeye. “Evet” deyin önergeye yüreğiniz yetiyorsa.

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Sayın Başkan, hatibin bir konuşması üzerine söz almak istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Kaya.

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Sayın Başkanım, AK PARTİ'li eski Büyükelçimiz, Vekilimiz “Saadet Partisi ve AK PARTİ olarak aynı hassasiyetlere sahibiz. Demagoji...” gibi bir söz kullandı, bizim için kullandı mı bilmiyorum ama...

ABDULKADİR EMİN ÖNEN (Şanlıurfa) – Yok, size söylemedim.

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Tamam o zaman, bizim için kullanmadıysa cevap verme ihtiyacı hissetmiyorum.

Sadece sayın büyükelçi ve vekilimiz “Bizim yaptığımız işler var, her şeyini kamuoyuna açıklamıyoruz.” diyor. Türkiye Büyük Millet Meclisi bu milletin bütün sırlarına vâkıf olması gereken bir Meclistir; Cübbeli Ahme'in, Halil Konakçı'nın bildiği, bizim bilmememiz gereken bir şey herhâlde yoktur. Dolayısıyla arzu ediyorsa kapalı bir oturumda Dışişleri Bakanımız gelir, Çin'le ilgili yaptığı işleri burada bilgi verir. Onun için bir karartma yapıp “Biz aslında perde arkasında çok şey yapıyoruz.” demeye gerek yok. Yapmadığınız birçok şeyi bile ballandıra ballandıra kamuoyunda anlattığınızı biliyoruz. Onun için, üç yıldır Çin'e gidemiyoruz; evet, Çin izin vermediği zaman gidemiyoruz ama burada bir genel görüşme için Çin'e ihtiyacımız olmadığını düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Kavuncu.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) – Sayın Başkan, şimdi, Büyükelçi Hatibin bir cümlesiyle ilgili açıklama getirmek istiyorum, hassasiyetten kastımız bizim şudur: Elbette iki ülke, iki devlet arasında ilişkiler yürür, sürer ama Doğu Türkistan'da milyonlarca soydaşımız zulüm görürken benim Cumhurbaşkanım 2021 yılında Çinli bir bakanı Külliye'de “Çak bir beşlik.” diye karşılayamaz. Doğu Türkistan'da zulüm sürerken 2021 yılında dönemin Millî Eğitim Bakanı, Çinli bir vakıfla Türk öğrencilere Hayalimdeki Çin Projesi yaptırılmaz. Gazze'de de bir zulüm var, siz hayalimdeki İsrail projesi yaptırabilir misiniz Türk öğrencilere? Bizim aradığımız hassasiyet budur, kastettiğimiz budur; kayıtlara geçmesini isterim.

Teşekkür ediyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.31

İKİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 16.48